



מאת אורי אבנרי

3-5 ב'נואר 1972

## סופה של המזימה

פרשה שנמשכה למעלה מחצי שנה, ושנגעה לעצם קיומה של סיעתנו בכנסת, הגיעה השבוע לקיצה. היא התחילה כאשר הודיע שלום כהן ליו"ר הכנסת שהוא פורש מסייעתנו ומבקש להכיר בו כבסיעת-יחיד. שתשא את השם "כוח חדש". הדבר קרה זמן קצר לפני שהיה צריך, לפי התחייבותו הפומבית ערב הבחירות, לפנות את מקומו למועמד השלישי ברשימה — עורך הדין אמנון זכרונאי.

כל שונאי סיעתנו, וכל אנשי המיסד החוששים מפניה, עטפו על מציאה זו. אילו נתקבלה הבקשה, היה הדבר מקצץ אוטומטית את כל זכויות סיעתנו, בייחוד לקראת הבחירות הבאות. למשל: הדבר היה מביא אור טומטית לביטול מחצית זכויות סיעתנו ביחס ליממון הממלכתי של הבחירות הבאות.

הדבר עמד להידון כבר למחרת היום בישיבת ועדת הכנסת, שהיא המוסמכת לעניין זה, ושבראשה עומד ח"כ ישראל ישעיהו, מוזכר מכלגת העבודה וידיד אישי קרוב של כהן. אותי לא הזמינו אפילו לישיבה זו. אך בבניין הכנסת קורה מעט מאוד שאיננו יודעים עליו, וכך גם נודע לנו דבר זה. הבענו מייד התנגדות — וכך החל מאבק שהוכרע רק השבוע.

היה זה מאבק קשה מאין כמוהו, כי ההכרעה היתה נתונה בידי אנשים שכולם מתנגדים לסיעתנו, ולכולם אינטרס מובהק לשבור אותנו. אחדים מהם הם אף שוני אינו המושבעים.

לכאורה, היתה ההכרעה קלה למדי. יש בכנסת תקי דימים בוררים לגבי מעמדו של חבר-כנסת יחיד הפורש מסיעה: ניתנות לו הזכויות הדרושות לו לפעול בכנסת. כאילו היה סיעת-יחיד, אך לא ניתן לו מעמד רשמי של סיעה. כלומר: אין הוא יכול להופיע בבחירות הבאות כסיעה קיימת. אלא הוא צריך להתייצב כרשימה חדשה, לאסוף חתימות ולעבור את כל התהליכים שקבע החוק (ושגם סיעתנו עברה אותם, בשנת 1965).

כך קרה כאשר פרש יונה כסה מסיעה מפא"י ב'1961, על רקע פרשת לבון. כך קרה כאשר פרש שלמה כהן צידון מסיעה גח"ל, בכנסת הקודמת, כשנוכח לדעת שאין סיכוי שייכלל ברשימת-המועמדים שלה בבחירות הבאות. אולם מתנגדי סיעתנו לא רצו להחמיץ את ההזדמנות לדפוק אותנו. הדיון נמשך מישיבה לישיבה, ובמהלכו עלה בליבו של מישהו רעיון גאוני: לקבוע שבעיקבות הפרישה הדלה סיעת העולם הזה — כוח חדש מלהתקיים בכלל, וכי גם אני מהווה ח"כ יחיד ללא זכויות סיעה. זה היה בניגוד לחוק, אבל הרעיון היה מפתה מאוד.

נאלצנו להשקיע מאות שעות-עבודה בניהול מאבק זה, בצד כל שאר פעולותינו בכנסת. במשך חצי שנה, היה זה מיטרה מתמיד ואינסופי. תחילה הכין זכרונאי כמה פעמים חוות-דעת מישפטיות מפורטות, שנתקבלו על דעת כל המישפטנים בבית. אולם המישפטנים הם מיעוט, ועסקייה-המפלגות הם רוב. וכשר גולדה אומרת שהיא מוכנה, "לעלות על הבאריקדות" כדי להוציא אותי אישית מן הכנסת, לא קל להתעלם מכך, ולהתחשב בחוק.

אולם בהדרגה עלו בלב כמה ח"כים, שהם דווקא מתנגדינו החריפים ביותר, מחשבות שניות. אהבתם אלינו לא גברה. אולם הם התחילו להבין שבנסיונם לדפוק אותנו, הם דופקים את עצמם.

למעשה עלו שני שינויים קיצוניים: א. יינתן לח"כ הפורש מסיעה ללא שום רקע אידיאולוגי וציבורי, פרס פרלמנטרי וזכפי (כגון מעמד של סיעה ומימון בבחירות), יהיה זה פיתוי עצום ומתמיד

לכל ח"כ אחר ללכת באותה דרך. למעשה היתה זאת הזמנה לכל חבר-כנסת, כשמתברר לו שאין סיכוי שיוצג עוד פעם ברשימת-המועמדים של מפלגתו, להשתמש ב-תקדים זה כדי לפרוש ולהקים סיעת-יחיד.

הדבר היה הופך את הכרעת הבוחרים לצחוק, פותח פתח רחב למעשי סחיטה ושחיתות, והכלנתריוס היה משתולל בכנסת, כפי שהוא כבר משתולל ברשויות המקומיות.

הכל הבינו כי אחרי ששרף את הגשרים עם תנועתנו, לא נותר לכהן סוס לדרכו עליו, מלבד הסוס העדתי, כשנודע שהוא בא בדברים עם קבוצת-שוליים של הפנתרנים, היה זה ברור לחלוטין.

מותר לפנתרנים להתייצב בבחירות, ולהפוך לכוח לגיי טימי. אולם מלבד כמה עסקנים עדיניים, שפרשת הפנתרנים העלתה את מניותיהם במפלגותיהם, לא היה איש מעוניין לטפח באופן מלאכותי התארגנות עדתית קיצורנית, ללא הכרעת הבוחר, עליידי תחבולה.

וכך, במשך חודשים ארוכים, התלבטו בכל המפלגות, ובעיקר בסיעת המערך, בין שני אלה: הרצון לדפוק אותנו ולפגוע בנו, והחשש מפני עידוד כלנתריוס בעל צביון עדתי.

בשבועות האחרונים התחילה להתגבר הנטייה ללכת בדרך החוק והסדר הציבורי, ולהחלי עלינו את התק-דימים הקודמים.

מאז נפתח מחול-שדים, שנועד לשנות את המצב ברבע האחרון, אנשי הימין הקיצוני וכמה מחסידי דיון התחילו, בעזרת שלום כהן, להפיץ בבניין הכנסת שמועות על קנוניות נוראות ששיגו בכיכול, עם סיעות שונות, על קשרים אפלים, על הבטחות כמוסות, ועוד ועוד. הכוונה היתה להטיל טרור על חברי ועדת-הכנסת, ולמנוע מהם הכרעה עניינית.

אולם התוצאה היתה הפוכה. מול פני חרושת-ההש-מצות, הבינו חברי הוועדה שיש לסיים את העניין, ול-הגיע להחלטה.

וכך, ביום השלישי האחרון, נתכנסה סוף-סוף ועדת-

ש. אדם, יהיה מוכשר וגנוב, משכ-מו ומעלה ככל שיהיה. לא פעם אני שואל את עצמי איך יתכן הדבר עשני חברי-כנסת בודדים, אורי אב-נרי ושמואל המיר, מצליחים להק-פץ את הליגה והעיתון יחיד זהו וגלים מסיעה שלמה בת 26 צירים-האגודה והי אילו כל אחו מצירי-גח"ל היה משקיע אותו מרץ ואותה-מתשבה כשניים אלה, היו רועדים

יואל מרקוס ב"הארץ" (7.1.72)

הכנסת וקיבלה פה אחד את ההחלטה שהיתה צריכה להתקבל עוד לפני חצי שנה: להודות בהמשך קיום סיעתנו, ולדחות את בקשת שלום כהן להכיר בו כב-סיעה. לכהן ניתנו רק הזכויות של ח"כ בודד. הדבר מאפשר לו פעולה חופשית בכנסת, כאילו היה סיעה, אך אינו מעניק לו שום זכויות של סיעה. לקראת הבחירות, שונאי סיעתנו לא יכלו להתאפק מלנסות לדפוק אותנו עד כמה שניתן. הם הכניסו להחלטה כל מיני ניר-סחים דור-משפיעים, שאין להם מש. מכיוון שהחוק הוא חדי-משפיעי, הם גם ניצלו את ההזדמנות כדי לתת פרס לבן-המפונקים של הקואליציה והימין, מישה סנה, והקדימו אותו על פנינו בחור לנאומים, למרות שקיבל בבחירות פחות קולות מסיעתנו.

בכך נסתיימה, פחות או יותר, הפרשה העגומה. כמו כהן צידון לפניו, נשאר כהן כמו צל בכנסת, מבלי שאיש מתייחס אליו ברצינות. ללא מישקל פוליטי וציבורי, רק בדרך אחת עוד יכול כהן למשוך אל עצמו תשומת-לב — עליידי השמצת סיעתנו. זאת עשה ויעשה מדי פעם, אך אפילו זה הדל מלעניין את העיתונות.

סיעתנו ממשיכה לפעול כאילו לא קרה דבר — ונדמה שמעמדה הפרלמנטרי והציבורי חזק כיום יותר מכפי שהיה אי-פעם, כשגם איביה המושבעים ביותר בעיתוי-נות מודים בעובדה שהיא מהווה, למעשה, את האופוזי-ציה היעילה ביותר בבית.

## לשמן יש שני אחוזים

באיון מידה פגע מחול-השדים סביב עניין שלום כהן בכוחה ובתדמיתה של סיעתנו?

זה מעניין אותנו מאוד. זה מעניין גם את כל שאר הסיעות.

אחת הדרכים לעמוד על כך היא עריכת סקר מדעי של דעת-הקהל.

לאחרונה הטילה מפלגת-העבודה על מכוני ידוע לערוך בשבילה סקר כולל, שיברר מה היה קורה, אילו נערכו עכשיו בחירות חדשות.

התוצאה המעניינת אותנו: סיעתנו היתה מקבלת שני מנדאטים, זוהי עלייה, כי בבחירות האחרונות קי-בלנו למעשה, רק מנדאט וחי. (המנדאט השני הגיע לנו לפי חישוב של עורפים).

אילו נבחרה עתה הכנסת השמינית, היה הרכבה, לפי תוצאות סקר זה, כלהלן (בסוגריים: ההרכב הנוכחי):

- המערך — 54 (56)
- גח"ל — 33 (26)
- מפד"ל — 11 (12)
- אגו"י ופא"י — 6 (6)
- ל"ע — 3 (4)
- המרכז החופשי — 1 (2)
- ע"מ — 2 (4)
- מק"י — 1 (1)
- רק"ח — 3 (3)

מיעוטים (גרורות המערך) — 4 (4)

יש להניח כי מעמדנו האמיתי חזק יותר, כי בסקרים כאלה נוטים אנשים להעלים את שייכותם לאופוזיציה אנטי-מימסדית קיצונית, בעוד שהאופוזיציה המימסדית ההכובדת (הימין) מקבלת בסקרים בדרך כלל למעלה מכ-חיה האמיתי ביום הבחירות.

בשבילנו זוהי וזיקת-עידוד. היא מוכיחה, בין השאר, עד כמה מגוחכים כל הנסיונות לחסל אותנו בדרך, מיני-הליח, עליידי תחבולות שונות, כמו זו שתוארה לעיל או רעיון העלאת אחו-החסימה.

מתאמה מסוג אחר קיבלנו באותו שבוע במישאל אחר (שנערך, אגב, עליידי אותו מכוני עצמו).

מכון זה שאל דגם מייצג של ישראלים מיהו, איש השנה" של 1971, והתשובות הן שיגרתיות: הקהל אוהב מי שיש, כמו עדר המצביע בעד הרועה: 31% לגולדה, 16.6% לדיין, 1.4% לאבן, 0.7% לאלון, וכו'.

מעניין הרבה יותר מיהו, כלשון המישאל, "השטן של השנה" — האיש השנוא ביותר על הנשאלים.

כאן צועדים בראש, כמוצפה, אל-סאדאת (23.8%), קוסיגין (10%), ברז'נייב (5.4%), פינחס ספיר (5.4%), או תאנט (2.1%). אחרי חמישה אלה, יש לי הכבוד להור-פיע במקום השישי (1.7%) — לפני קדאפי, וילנר, ערא-פאת וכן-האחרון. (43.7% לא ידעו את מי הם שונאים הכי הרבה).

אני מניח שסקר זה נערך אצל כ-1200 נשאלים, כני-הוג לגבי מישאלים ישראלים, פרוש הדבר שמבין אלה, כ-20 הודיעו שהם שונאים אותי יותר מכל אדם אחר על אדמות.

גם זהו מחיר שאנחנו צריכים לשלם עבור מלחמתנו נגד פרות קדושות ושקרים מוסכמים. למען שינוי מוחלט של פני הדברים בחזית השלום, הפרדת הדת מן המדינה, שיווי-הזכויות והבטחת הדמוקרטיה, מובן שכל מלחמה כזאת צריכה לעורר התנגדות עמוקה אצל אנשים הר-דבקים בקיים, הרואים בנו בוגדים ועוכרי-ישראל.

## יש דין -

## היכן הדין?

לפחות תוצאה מיידית אחת היתה למלחמתנו נגד הפרת-החוק השיטתית של משה דיין, כחופר וכסוחר עתיקות.

כזכור, חידשנו מלחמה זו די במיקרה, כשניתנה לנו ההזדמנות לנאום על תיקון לפקודת-העתיקות, שהובאה לכנסת לקריאה ראשונה. זאת היתה האבן הקטנה שגרמה למפולת.

אותו תיקון הועבר לוועדת החינוך של הכנסת. איני חבר בוועדה זו, אך הגשנו מייד בקשה להזמין אותי לישיבות הוועדה, בהן נדון תיקון זה. יחד עם זאת הגשנו הסתייגות, שנועדה להעלות את הקנס על הפרת-החוק ל-3000 ל"י.

אחרי דיון נרגש בוועדה, הוחלט להיענות לבקשתנו ולהזמין אותי לישיבה. הוועדה קיבלה את הסתיי-גותי, והעלתה את הקנס מסכום פגוט לסכום שהצעתני. השאלה המעשית היא, כמובן, לא מה יהיה הקנס בתיאוריה — אלא אם יעו מישהו לתבוע את מפר-החוק מס' 1 במדינה לדין, אם ימשיך במעשיו הבלתי-חוקיים. לאור הנסיון עד כה, יש מקום לספק רב — מה גם שהאנשים האחראיים, ראשי אגף העתיקות במשרד החינוך והתרבות, עשו עד כה את הכל כדי לחפות על האיש, תוך מעילה בתפקידם.

## השר שרף

## אינו ישן בלילה

אל: שר השיכון הרינו מבקש לדעת:

באסיפה בחיפה, שנערכה לפני שבוע, אמר כב' השר שאין הוא ישן בלילות, מחשש פן יתגלו פרשיות של שחיתות, אשר לעומתן הפרשיות שנתגלו לאחרונה הן כאין וכאפס.

(1) מהו הנוסח המדוייק של הדברים שאמר כב' השר בעניין זה?

(2) לאלו פרשיות שטרם נתגלו מתכוון השר — והאם הן כלולות במיסגרות שכב' השר אחראי להן כשר השיכון?

## ילדים קופאים

## מקור בכיתות

אל: שר החינוך והתרבות